

Riksdagens revisorer

100 12 STOCKHOLM

Statens avtalsförsäkringar (Rapport 2001/02:11)

(Dnr 2002:34(4))

Konjunkturinstitutet förordar stor försiktighet när det gäller förändringar i betalningssystemet för statens avtalsförsäkringar och menar att analysen i rapporten är alltför partiell.

Vid nuvarande regler avspeglar myndighetens premie förhållandevis väl den försäkringsmässiga kostnaden för de avtalade förmånerna i varje enskilt fall. En högre premie motsvarar således normalt högre under tidsperioden intjänade förmåner. Eftersom systemen till stor del är förmånsbestämda innebär en löneökning för en person som är 60 år en större ökning av nuvärdet av framtida förmåner än för en person som är 30 år. Att premieökningen blir större i det förra än i det senare fallet bör ses i perspektivet av att den ökade pensionsförmånen också är större för den äldre personen, vilket inte görs i erforderlig utsträckning i rapporten. En mera relevant och rättvisande analys bör således explicit beakta hur en förändrad lön påverkar inte bara premien utan också nuvärdet av förmånerna vid olika åldrar och olika lönenivåer. Frågan om huruvida "åldersdiskriminering" föreligger bör belysas från en sådan bredare analys.

Att premierna är förhållandevis höga för lönedelar utöver 7,5 prisbasbelopp avspeglar på samma sätt att de tillkommande avtalsmässiga förmånerna är förhållandevis höga. Om premierna skulle utjämnas i detta avseende skulle detta innebära en implicit subvention till höga löner som indirekt skulle bäras av personer med lägre löner. En sådan omfördelning kan anses stå i motsättning till de fördelningseffekter som riksdagen tagit ställning för genom utformningen av det sammantagna transfererings- och skattesystemet.

Genomgripande förändringar av premiebetalningssystemet riskerar således att skapa skillnader mellan den faktiska kostnaden för t.ex. en anställning eller en löneändring och den kostnad den beslutande myndigheten bär. Sådana avvikelser riskerar att skapa samhällsekonomiska snedvridningar samt fördelningseffekter som står i motsättning till riksdagens ställningstaganden. Dessa aspekter bör analyseras noga och vägas mot de skäl för förändringar som diskuteras i rapporten. Ett sätt att minska målkonflikterna inom detta område är att allmänt fortsätta och påskynda övergången från förmånsbestämda till avgiftsbestämda system. Enligt Konjunkturinstitutets mening är detta en bättre strategi än att i betydande grad frikoppla den enskilde myndighetens avgift från den aktuariemässiga avgiften.

Åtgärder för att minska osäkerheten och öka informationen om premiernas storlek är däremot allmänt välkomna. Förslaget om att basera premierna på Konjunkturinstitutets prognoser torde öka träffsäkerheten och därmed minska storleken på justeringarna i efterhand. Konjunkturinstitutet tillstyrker därför denna förändring.

Ingemar Hansson
Generaldirektör